

Werk

Titel: Ad Emin. et Rev. principem Carolvm S. R. E. Card. Rossettv[m] Episcopvm faventinu

Jahr: 1646

Kollektion: Zoologica

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN367611805

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611805>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611805>

LOG Id: LOG_0199

LOG Titel: De Garrulo Bohemico. Cap. XVIII.

LOG Typ: chapter

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN367611716

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611716>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611716>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

DE GARRVLO BOHEMICO.

Cap. XVIII.

Garrulus.
Bohemicus
nō est ēge-
nere Pica-
rum.
Ornithola-
gus error.

Historiam huiusce Avis ante aliquot annos, cū velut pestilentie quoddam præfa-
gium in Italiam maxima copia aduolasset, copiosè descripsi. Quam cū seor-
sim in lucem aliquando edere constituissem, sed nunquam mihi data esset satis
commoda occasio, itaq. non ab re me facturum arbitratu sum, si huic nunc illam
velut in compendium redactam, loco insererem licet tamen cum Picarum gene-
re nihil præter nomen commune obtineat, secus, atq. Ornithologus existimat, qui tertium ca-
rum genus eam constituit. Pulcherrimæ ergo huius avis a tam varijs mihi viris, ij. sq. doctissimis
atq. ex totius fermè Italie partibus sub varijs nomenclaturis missæ amphibologiam explica-
tur, singulorum primū de illa iudicium, ac opinionem adducam, deinde quid ego sentiam
breuiter adferam.

Fabritij Pa-
duani opi-
nio de Gar-
vulo Bohe-
mico.

Galerit
Varia Mi-
crophan-
Cæsaris O-
doni opi-
nio.

Merops.

Arist.

al 10. c. 49

Nova aues

Plinij.

Aues Hyr-
cynia sylva

Lucidia

aves.

Alphonfi

Panza opi-
nio.

Incendia-
ria Plinij.

Beccosifone

ne.

Galletto

del bosco.

Incinera-
ria.

Behemle.

Zinzirelle.

Ampelis.

Cur Ampe-
lis dici p-
sit.

Ficedula.

& Beccosifone.

Cur sic
dicitur.

Cur autem
generi as-
cribenda

Ampelis.

Ampe lis.

origi-
nat.

Fabritius Paduanus Foroliuensis clarissimus medicus, magni illius Elidei filius, qui inter alia
naturæ dona, quibus musæum nostrum quampluriès locupletauit, hanc quoq. volucrè mihi trā-
misit, Galeritam variam, & Microphænicem propter cristatum capitis verticem, & totius cor-
poris colorum eximiam venustatem appellabat. Cæsar Odonus magni nominis pariter medi-
cus, simpliciumq. nec non medicinæ practicæ in almo Bononiensium Archigymnasio publicus
professor Meropem Aristotelis esse ex pinnulis illis, quas in alis habet, iudicabat; Alij nouam
aue[m] Plinio dictam credebat, de qua hunc in modum ille scripsit. *Venerè in Italiam Bebricæ
pbur bellis ciuilibus trans Padum, & nonne aues (ita nunc vocantur) Turcorū specie, paulò infra Co-
lumbas magnitudine, sapore gratæ.* Alij rursus, quoniam conspectu insolens esset, ac ex Germa-
nia ad nos transuolasset, Aue[m] Hyrcinæ sylvæ nuncupabant, cuius itē Plinius his verbis me-
minit. *In Hyrcinia Germaniæ tractu inuasiata genera. Alium accepimus, quarum plume ignium modo
colluceant.* Et Solinus, et si Plinio tamen ut solet, mutuatus videatur, non luxisse tantū noctū
scripsit, verū homines etiam illius loci (mirum dictū) nocturnos plerūq. excursus harū au-
um opera destinasse, & ad itineris dirigendi præsidium vfos fuisse. Meminit earundē Albertus,
& à tali luce, Lucidias nūcupat. Alphōsus Pāza Ferrariensis Philosophus, ac Medicus eximius,
& naturalium rerum insignis indagator, necnon & in celeberrimo Ferrariensium gymnasio pu-
blicos professor, in epistola sua, quā super hac aue mihi scripsit, Incendiariam Plinij esse existi-
mabat. A Saxoli (pagus est in agro Mutinensi satis insignis) incolis, vbi maxima erat copia, vul-
gò Beccosifone dicebatur, quoniam quodammodo Coccothrausto, quem Frisone vocant, si-
milis esset: alij Galletto del bosco, quasi Gallulum syluestre, propter capitis cristā. Nostri aucu-
pes vccello del mondo nouo, hoc est, aue[m] ex nouo orbe indigabant: Flandri, ut audio, Inci-
nariam, quam vocè pro Incendiaria corruptam crediderim, atq. eò maximè, cū & alij Incē-
diariam, ut dixi, vocarent. Ornithologus Garrulū Bohemicū appellat, verū quo iure, nō video,
cū Picorū more nequaquam garriat: Quare generica voce Bohemicam aue[m] potius vocare
debuisset. Iconem eius ab Argentoratensi quodam pictore, qui nomē ignorabar, sibi transmi-
sam scribit, se verò post ab alijs didicisse, hac specie aue[m] circa Norimbergam dici Behemle,
id est, Bohemicam fortè quia Bohemix peculiaris sit. Germani quidam alij per onomatopœiā
zinzirelle dicunt Itæc itaq. quæ adduxi, nomina à diuersis imposita, non vulgarem, qui de il-
lis iudicet, philosophū requirunt, cui vbi nomina desunt, noua fingere Aristoteles cōcedit. Qua
re cū huic aui nullum illorum conuenire viderem, placuit ex potiori aui vinctu Ampelidem
appellare. Inter ceteros enim fructus, quibus vescitur, vuis potissimum delectatur, quod Am-
pelidi suæ olim etiam Callimachus poeta tribuit, quæ, cū nullam ille aliam, qua agnoscatu-
roram addat, cum nostra fortè eadem statui possit. Quod si verò ea de re quispiam mecum ca-
uilletur, & aliam aue[m] Callimacho Ampelidem dici pertinaciùs contendat, non negauerit saltē
Ampelidem posse vocari, non verò quod duntaxat solas vuas edat, ut quas autumnino tantū
nancisci potest, sed quod eas alijs fructibus præferat. Sic enim & Ficedula Latinis, & vulgò
Beccosifone dicitur, non quoniam semper sicubus vescatur, neq. enim & illæ toto anno reperiu-
tur, sed quia ex earum eſu plurimū pingueſcat. Cui verò Auium generi hanc aue[m] conge-
nerem facere debeam, nedum satis compertum habeo. Haud me latet tamen ex illarum ge-
nere esse, quæ fructibus viuunt, carpophagæ dictæ, aue[m]q. esse migratoriam. Nam ad vicinas
Bohemix regiones, ut audio, quotannis euolat. Ornithologus pro tertio Picarum genere, sed
cum maximo errore eam nobis obtrudit, cum tamen nec magnitudine (est enim multo minor)
neque moribus, neque demum ratione victus quicquam cum illis commune habeat. Adde
etiam,

etiam, quod Plinius, ceteriq. auctores Picis linguam articulatam sermoni hominum efforman-
do idoneam, latam nempe tribuant, qualem in Bohemica aue nemo rectè dixerit. N. q. lucen-
diaria a Plinio etià fuerit, cuius de illa hæc verba sunt: *Inauspicaria est & Incendiaria avis, propter*
quam sepe lastrata urbem in annalibus inuenimus, sicut L. Cassio, & C. Mario Coss. quo anno, & Bu-
bone visolastrata est. Quæ sit avis ea, nec reperitur, nec traahitur. Quidam ita interpretantur Incen-
dariam esse, quæcumq. apparuerit carbonem ferens ex aris, vel aliaribus. Alij spirituræ eam vo-
cant, sed quæ hæc ipsa esset inter aves, qui diceret se scire, non inueni. Cum itaq. Plinius, nec sibi,
nec alijs usitam talem auem asserat, non video, quæ ratione istæc volucris in Bohemia satis ob-
uia, cum Incendiaria eius eadem statui queat. Insuper Incendiaria quibusdam dicta est, quod
in incendijs nasci crederent. Quis obscuro hoc de Ampelide nostra somniat? Quare meo iudi-
cio Phoenix auis fabulosa, quæ ubi proli incumbit, seipsam exurere perhibetur, Incendiaria di-
ci rectè possit, nisi ea vox quæcumq. volucrum, quæ carbonem ex aris eripit, significet, vt ex
Plinio paulo antè dictum est. Hallucinatur itidem, qui auem Hyrcinæ syluæ Plinio dictam
putarunt. Pennæ enim nostræ Ampelidis in tenebris ignium modo minimè collucent, quod
de Hyrcinæ syluæ aue Plinium, & Solinum referre diximus. Quod si verò maculas illas alarū,
& caudæ extremitatum luteas, egregium splendorem edere quispiam curiosus obijciat; ista
men noctu lucere minimè dixerit, vt proprio periculo domi meæ sæpius expertus fui, ubi tri-
bus ferè mensibus viuam alui, & vel quauis noctis hora contemplatus sum. Ornithologus verò
eiusmodi rerum etiam diligentissimus inuestigator Germanum quendam, cum huius auis hi-
storiam conscriberet, sibi narrasse refert, in patriæ suæ Vortlandiæ Bohemis, vicinæ syluis, aue
quandā vidisse Turdi minoris magnitudine, colore partim cæruleo, partim aureo, siue croceo,
quam noctu lucere fama esset, se tamen neq. lucentem vidisse, neq. nomen nosse: quod si verū
est, ea Hyrcinæ syluæ auis dici poterit. Præterea nostræ Ampelidi nulla ferè quoq. cum noua
aue Plinii similitudo est, quā scilicet ille Turdorum specie describit, quibus istæc omnino dis-
similis est, & magnitudinem illius Columbæ comparat: hæc vel quadruplo minor est. Nouam
auem, siue externam suo loco Perditem minorem esse probabimus. Neq. etiam clarissimi Odo-
ni opinio placet, Meropem Aristotelis existimantis, nam nullo pacto descriptioni responderet
Merops enim teste c Philospho terræ cauernas subit, cunabulaq. facit, ubiq. ob corporis graui-
tatem altum volare nequiens nidum construit, Ampelis contrā in arboribus continuò vitam
ducit, rātum abest, vt cauernas subeat; neq. apibus, quod de Merope qui Apiafter inde dicitur,
a Aristotele prodidit, infidiatur, nec vermibus vescitur, sed fructibus tantum. Merops pennas
inferiores habet pallidas, superiores cæruleas, vt in Alcione, Ampelidi nihil in toto corpore,
cærulei est. Ille postremas pinnulas rubras habet, istæc nequaquam: pinnularum autem nomi-
ne *πτερυγία* intelligo, siue paruas pennas, quamuis id nomen, quod obiter dictum sit, multa si-
gnificet, excrecentiam nimirum carnis, quæ vngues operit, tum in pedis, tum in manus pollici-
bus potissimum emihens, sed in pedibus ex offensione, interdum in manibus ex paronichys na-
scitur: & quamuis autem Ampelis in extremo, vt infra dicam, alarum quasdam rubras appendi-
ces habeat, cæ tamen pinnularum nomine indignæ sunt, quoniam quasdam excrecentiæ tan-
tummodò sunt, quæ à calamo, seu pennæ cauliculo exoriuntur. Cæterum vox etiam vtriq. di-
uersa diuersas etiam aues constituit, Quare omnino concludendum videtur Ampelidem no-
stra, nemini eorum cognitam fuisse,

FORMA. DESCRIPTIO.

Cum Merulis ferè ei par est magnitudo: maior verò Coccythrauste: Longitudo à ro-
stro ad caudæ extremitatem dodrantalis: Latitudo expansis videlicet alis, quatuor
palmorum. Vnde hallucinari Ornithologum constat, cum corporis forma, ac colori-
bus ad Garrulum communem accedere scribat. Rostrum nigerrimum est, magnitudine dome-
stici Passeris. Id nimis longum nimisq. recuruum Ornithologi icon exprimit. Nares pili eiusdè
coloris circum ambiunt, & velut maculam nigram quandam efformant transuersalem, in qua o-
culi superius includuntur, rotundi, coloris pulcherrimi, cinnabarinini nempe, & carbunculū Car-
chedonicum, quem granatam vulgò dicunt, metientis, qui fortè noctu lucere credendi nonnul-
lis ansam dederint. Caput quodammodo compressum, & nimis rotundum ab Ornithologo
delineatum, coloris castanei, seu ferruginei, more Alaudæ cristatæ apice retrò vergentis insigni-
tum. Color apicis rostrum versus subcastaneus dilutus, retrò verò subcinereus ad fuscum in-
clinans,

Collum.

clinans, vmbriæ ter-
ræ haud dissimilis.
Collum breuiuscu-
lum in antica, &
postica parte nigrū,
ad latera rufum, pro-
pe rostrū candidum.

Pectus.

Pectus castaneum,
seu ferrugineum, sed
dilutum, & ad roseū
vergens. Venter sub

Venter.

cinereus totus, nisi
prope podicem, vbi
pennæ quædam alb-
bicant, quarum ra-
dices tamen, hoc est,

Dorsum.

à medio ad carnem
vsq. etiā nigræ sunt,
& superiori parte,

Ala.

molliores. Dorsum
sub castaneum est,
sed prope vropygiū
leucophæum. Exte-
riores Alarum pen-
næ nigræ sunt, inte-
riores subcinereæ
ad nigredinem tamē
declinantes. Insi-
gniuntur verò exte-
riores maculis spe-
ctatu iucundissimis,
quarum aliæ nempe
primæ albæ sunt, se-
ptem numero, qua-
rum appendices cin-
nabari instar rubef-
cunt. Pénas has cor-
neas esse haud verò
nescio quis Ornitho-
logo retulit: Sunt ta-
men solidæ, & durū
sculæ, longæ, atque,
quodammodo carti-
laginæ. Has aliæ pē-

Cauda.

næ subsequuntur maculis pariter, sed luteis perornatæ figura sua literam L. quodammodo ex-
primetes, quæ sic dispositæ sunt, vt in quibusdam septem, in quibusdam sex, in alijs quinq. tan-
tummodo appareant. Rufus quæ vltimæ sunt, maculas albas habent, quæ quò magis ad exte-
riora fixæ sunt, eò minus conspicuæ euadunt, adeo vt postremarum quandoq. tres, quandoq. 50
duæ, & quandoq. vna duntaxat ita maculata sint. Vestitrices albis etiam maculis in extrema-
ribus insigniuntur. Illud verò in luteis maculis annotandum est, quòd in famellis albescant, &
è regione earum alias maculas albas reperire sit. Caudam maris decem, femellæ duodecim pen-
nis constare *avro* didici, quæ in radice leucophææ sunt, seu coloris murini, id est, muris do-
me fici minoris, superius verò nigricant, tota caudæ extremitas lutea est, magis tamen in mare
quàm in femella resplendens. Prope podicem aliæ quædam plumulæ coloris castanei, aliam quo-
dammodo, sed longè minorem caudam afformant. Crurum color fuscus est ad ceruleum incli-
nans. Pedum forma, & magnitudo Coccothrausto respondent, colore tamen differunt, qui in
Ampelide niger, in illo verò carneus, siue roseus est. Vngues habet nigros etiam, & satis re-
curuos.

Crura.

Pedes.

Vngues.

ANATOMIE.

EXteriores pulcherrimæ huiusce avis partes delineasse, & quam potius exacte descripsisse nedum contentus, internas etiam rimari placuit, quas sanè non paucas cum reliquo avium genere dissimiles habere eam ex insitura anorome cõtemplatus earum notione lectores minimè priuare voleui. Secuerent hanc auem clarissimi viri, Constantius Varo-
la, & Flaminius Rota, ambo in celeberrimo nostro gymnasio Anatomie professores publici, & viri celeberrimi, mihiq. amicissimi.

Intestina duos dodrantes in tam exiguo corpusculo longa erant, & ubi aperta essent, nota-
bilis latitudinis, quæq. sine reuolutionibus, & anfractibus villis natura proculdubio ad celerio-
rem faciem excretionem fabricauit, cum exiguo admodum tempore, imo verò post pauca
momenta auis ingestum cibum digerat, alteret, atque vnâ cum baccharum ossibus, alijsq. fru-
ctuum nucleis, quos in nutrimentum convertere nequit, exuto videlicet duntaxat eorum
succo, reiciat. Excrementa etiam pro diuersi coloris cibarijs variabant. Ventriculus in me-
dio hepatis velut reconditus exiguus, carnosus, & duro admodum callo obductus, intrus tuni-
cam quandam, vutæ in oculis quoad colorem non dissimilem, alioquin satis membranosa
quinimo durissimam, & quasi cartilagineam, & ad vtrumq. orificium perforatam obtinebat.
Substantia verò huius membranae adeò à ventriculi substantia erat diuersa, vt absque ulla se-
ctionis opera à tota ventriculi cavitare diuelleretur. Externa cõra eius tunica neruosa erat,
crassa, & utrimq. callosa fibris quibusdam erassis, & oblongis, quales in humani cordis ventri-
culis conspiciuntur, in intima parte instructa. Gulam habebat insigniter laram, & quæ pro-
pe ventriculum maiorem adhuc latitudinem acquirebat, qualis scilicet acinos vuarum, aliosq.
fructus integros recepturam decebat. Erat autem à faucibus ad mediam ceruicis regionem vsq.
digitum lata, dein arctabatur vsq. ad primum thoracis ingressum, vbi rursus dilatata rotundi-
tate velut pilulam quandam effingit, post iterum constringitur, tandemq. latior, & carnosior fa-
cta ad ventriculum vsq. ita progreditur. Pulmones qui in omni re auium genere ad medias vi-
sceras costas protenduntur, in hac aue collæ, & dorsi vertebri, & nisi castiarum superiorum princi-
pijs adhærent. Iecur pro Auis magnitudine maximum erat, quale belluones, ac voraces obtine-
re in vulturis historia diximus, nam & Anpels insigniter vorax est. Erat autem in duas partes
æquè diuisum, quarum maior in dextrum, minor in sinistrum inclinabat. Vesicula fellis cum Ie-
core, & ventriculo coniungebatur. Lien exiguus quidem, sed oblongiusculus lingue humanæ
figura superius os ventriculi ex dimidia parte veluti amplectitur, Pericardium erat duplicatum
& veluti pinguedini immersum. Raræ Arteria aspera formam obtinebat, vt quæ in princpio
latior & oualis, dein angustior, mox iterum latior appareret. Lingue substantia admodum du-
ra, & ossea erat, & in extremo, vbi velut alas quasdam habere, & sagittam præferre videtur,
bifida, ac quasi in duas aciculas diuisa. Os hyoidis, quod reliquis animantibus pro lingue im-
plantatione datum est, in hac aue ab osse occipitis ad latera foraminis, per quod spinalis medul-
la à capite ad dorsum transmittitur, originem suam deducere vidimus, & vbi ad radicem lin-
guæ coniungitur, acutissimum angulum efformare, secus atq. in homine, vbi non tantum per an-
gulum obtusum, sed per lineam transversalem etiam annexitur. Huius verò ossis medio caput
asperæ arteriæ inseritur. Os sterni valde acutum, & altum erat, quod sagacissima rerum natura
ad celeriores volatum ei elargita videri potest. Velocissimè enim volat. Musculos quibus alæ
ad pectus protrahuntur, insignes habebat, & admodum robustos. Horum præcipuus à toto os-
se iuguli, & sterni exoritur, & in supremam humeri partem tendine quodam partem carnosam, par-
tem neruosa, eodemq. longo, ac robustissimo inseritur. Oculi intus adeo magni erant, vt cere-
bri ipsius magnitudinem superare viderentur. Nervi optici satis euentes, eos ab ipso cerebel-
lo oriri obseruauimus secus ac in cæteris animantibus fieri assolet. Superiores cerebri ventri-
culi ad mediam capitis regionem collocabantur. Cerebrum verò oblonga & varia ea figura,
qualis in hominibus conspicitur, carebat, & sphericam potius referre videbatur. Atq. hæc sunt
quæ in hacce Aue memoratu digna obseruauimus, nunc ad reliqua properamus.

Intestina

Excrementa
Ventriculus.

Gula.

Pulmones.

Iecur.

Fel.
Lien.
Pericardium.
Trachea
arteria.
Lingua.
Os hyoidis.

Os Sterni.

Alarum mu-
sculi.

Oculi.

Nervi op-
tici.
Ventriculi
cerebri.

LOCVS.

Ampelis nostra Bohemiæ peculiaris est, quamvis aliqui viciniora etiam loca petat. Cuius verò in Italia erat, in Placentino, & Mutinensi agro maximè abundabat, adeo ut triginta, & quadraginta quoque simul sæpe caperentur. Ferrariæ contrà nec visa quidem fuit, nedum capta, vtpotè quæ breui ibi futurum præsentiret terræmotum, quo arbores cæteræq. plantæ, quarum fructibus illi erat viuendum, concutiuntur, atque excerpantur: quare etiam reliquæ volucres loca illa deseruerant. Vnde Anaximenem Philosophum olim terræmotum ex æuium recessu prædixisse legimus; & non illas duntaxat sed cætera etiam animantia acris mutationem ex naturali instinctu præcognoscere palam videmus.

*Ampelides
aut Ferraria
non visa*

*Anaxime-
nes terræ-
motum præ-
dixisse*

VOLATVS.

Gregatim, & centum simul quandoque in agro nostro Ampelides volare visæ sunt. Volant autem perniciosissimè, sternum atque alas ad id perquam apta à natura obtinentes.

*Ampelides
veriprocius
amor,*

MORES. VOX.

Aves gregariæ sunt, ac benignæ mutuoq. sese amore prosequuntur, cibum sibi inuicè offerentes, mas nempe femellæ, femella mari, imo verò, & mas mari, & femella femellæ. Facile cicurantur, adeoq. domesticæ euadunt, vt fugantium, ac insidiantium hominum minas, easq. ex globulis etiam quandoq. non pertimescerent, tantum abest, vt puertorum manibus contractari sese non permitterent. Vox earum, quantum obseruare licuit erat ziziri, vnde fortè zinzirelle quibusdam dictæ fuerint.

*Vox
Ziziri,
Zinzirelle.*

VICTVS.

Ampelis nostra fructibus vescitur, vis in primis maximè inhians, quare non ab re eo nomine mihi dicta videri potest. Post uuas, baccas ligustri cæteris fructibus præfert, Cynorhodi. Juniperi, laurique, baccas, & pineæ nucleos avidè etiam deuorabat. Contra baccas hederæ nisi famelica, non attingebat. Vescitur deniq. & uuis passis, pomis, & amygdalis. Panem uerò ciueæ inclusam, ut gratum cibum comedisse obseruaui, & carnem crudam respuere, sed in magna fame tamen attingere. Frumentum tanquam non graniuora oblatum non degustabat quidem, sicubus uerò maximè gaudebat. Ex oblato caseo mortem illi illaram quidam mihi retulerunt in summa fructibus inhians, isq. potissimum qui copioso intus succo scaterent. Quare cum ex cibo, tum ex potu, quem ostitis deciesq. unico ferme momento repetebat, quem calidissimam esse quispiam non ineptè iudicet.

Elymum.

VSVS IN CIBO.

Caro Ampelidis sapore erat gratissimo, ut quam assam Turdis multi præferrent, quamvis dicat ille: *Nisi melius tardo &c.*

PRÆSAGIA.

Vlgius Ampelidem habebat pro mali ominis aue, & pestem, ubi turmatim apparebat, prænunciare credebatur. Quo enim anno in Italiam ex Bohemia migraverat, anno nempe salutis nostræ 1571. Mense Decēbri Ferrariæ insignis terræmotus factus est

*Terræmotus
quādo Fer-
aria fuit*

& fluij inundatū; unde de futura hominibus pestilentia timor inceffit: quoniam terræmotus, & diluuiæ pestis aliquoties subsecuta legeretur. Eodem anno paulò ante eandem inundationem eademuis Belgis non minus quam nobis admirationi fuit. Et Ornithologus anno post partum

partum salutiferum 1552. in superiori Germania inter Moguntiam, & Bingham in tra Rhe-
 num maximis examinibus apparuisse refert in tanta copia, ut qua transuolarent, ex umbra ea-
 rum veluti nox induceretur, idq. incolae pro prodigio annorasse, & excusa icone absque no-
 mine tanquam auium incognitarum, à typographis publicatum fuisse. Veruntamen, ut inge-
 nuè dicam, quod super hac re sentiam, non video qua ratione ex earum migratione in Italiam
 pestilentia praesagiri poterit, cum, & eo tempore, quo inuictissimus Carolus Quintus Bono-
 niae coronabatur, sine ulla superueniente peste non minus copiose apparuerint. Neque etiam
 rationi est consentaneum, aues ad loca, in quibus futura pestis est, aduolare; imo verò contra
 fugituras illa potius crediderim. Aues enim, si quod aliud animal, facillimè peste afficiuntur.
 Vnde quodam naturæ ductu tali tempore saluti suae consulentes, nidos suos, ova, ac carissima
 etiam sua pignora, pullos inquam deferunt, & ad alienas regiones sese recipiunt. Quare po-
 tuli omnes, ad quos peculiaris alicuius regionis auis, ut Bohemiae hæc est, cum magno agmi-
 ne aduolat, laudabilem aeris sui temperiem potius, quam contagium praesagire debent. Quod
 verò aues, ac iumenta prius quam homines peste afficiantur, præter Philosophos & Quidius
 etiam locupletissimus testis est, dicens:

*Letiferis calat spirant Austibus Austri,
 Constat, & in fontes vitium venisse lacusq.,
 Militaq. incultos serpentum multa per agros
 Errasse, atque suis fluuiis temerasse venenis,
 Sirage canum primò, volucrumq. Auiumq. boumq.
 Inq. feris subiti deprensa potentia morbi est.*

*Ampelidæ
 pestē non
 praesagiū
 se.*

*Aues pe-
 ste corri-
 piuntur.*

a Meta. 7.

DE PICA BRESSILICA. Cap. XIX.

SYNONIMA.

Picam Bressilicam appellant Auem, cuius modo iconem exhibemus, cum quoddam Picæ va-
 riæ, si rostrum demas, quodammodo similis sit, tū quod in Bressilia reperiatur. Ram-
 phastos, & Hipporynchos, seu Burynchos, dici possit à rostri magnitudine, à qua pari-
 ter Pelicanum Kiranides etiam Ramphonem vocauit. Latinis Auis piperi uora à piperis esu ap-
 pellatur, & Germanis verbo ad verbum reddito Pfeffer voghel, & Pfeffertraciz: Roberto
 Constantino, qui perperam ruberrimum colorem illi tribuit, Pica barbara: Italici Gaza di Bress-
 filia, incolis Americæ Toucham, ut refert Andreas Thevetus, qui eam peragravit, & literis
 mandauit.

*Rampha-
 stos.
 Auis Pipe-
 ri uora.*

*Pica Bar-
 bara.
 Toucham.*

GENVS. DIFFERENTIÆ.

Avis isthæc ex fissipedum genere est, etsi de eo dubitauerit a Bellonius Tota eius for-
 ma ad Picam variam quam ad quauis aliam auem reducendam indicat. Eisdem
 enim ferme corporis partibus colorem variat.

a l. 3. c. vi.

FORMA. DESCRIPTIO.

Magnitudo Picæ Bressilicæ inter Picā, & Merulā media. Tanto. n. Pica minor, quanto
 Merula maior. Rostrū reliquo corpore crassius, & longius ferè esse Thevetus refert.
 Ego non tantū totius auis picturā ad viuū expressam, sed ipsummet rostrū quoq. in
 museo meo appensū referuo, qd̄ olim magnificus Nicolaus Espletus Insulanus optimæ spei,
 multaq. lectionis iuuenis, & discipulus meus charissimus dono mihi à Belgio transmisit. Quod
 sane duos palmos longū est, vnum fere metatū, ab inferioris partis initio ad superioris extremita-
 tem dimensum. Inferior pars, vbi crassior est, videlicet prope oculos, duplo minor est su-
 periori, & prope finē, vbi scilicet recuruum est, etiam triplo. Substantia est tenuissima ad instar
 membranae, sed ossæ, splendida, leuissima, caua, atque aeris intus capacissima, ideoq. naribus
 præter reliquarum Auium morem, carere crediderim. Si quidem tenuitatem eius aer facillè
 penetrare potest. Nam si quid aperti in eo naturæ molita fuisset, id extrinsecè fracturæ rostrū
 obnoxium reddere potuisset. Vnde fortassis etiam velut quibusdam dentibus instructum es-
 se uoluit, quos ita disposuit, ut rostrum omnino claudi nequeat, aerisq. ingressum facillè ad-
 mittat. Est autem serratum, & velut è squammulis quibusdam compactum, quæ vnguibus
 nullo

*Magnitudo.
 Rostrum.*